

ПРАВИТЕЛЬСТВЭ ТЕЛЕГРАММ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу В. И. Нарожнэм фкIо

Лытэныгъэ зыфэсшырэ Владимир Иван ыкьор!

Уныбжэ ильэс 75-рэ зэрэхурэмкIэ сыпфэгущо!

Адыгеимрэ Урысыемрэ яфедэхэм узэрафэшъыпкээн, хьалэлэу узэрафэлэжээн фаемкIэ щысэтхыпIэшлоу ущыт. Тьдэрэ чIыплэ узыщэлажы, сьд фэдэрэ IэнатIэ зыогъэцакIи, узыфэгъээгъэ Iофым екIолIэкIэ тэрэз кыфэбгъотын пIэакIыштыгъ, пшэдэ-кыжышхо зэрэпхырэ икьоу кыбгъурылауагъ, Iэпэлэсэныгъэ инрэ теубытэныгъэшхорэ пхэлъыгъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Iоф пшIээ, етIанэ ащ изэлугъэкIэгъу заулэмэ я Тхьаматэу ущыт-зи, кIуачIэу, опытуу, шIэныгъэу уилэр зэпхыпIэщтыгъэр тире-спубликэ хэхьоныгъэ ышIыныр, хэбзэгъууцугъэхэм якъыхэхынкIэ ищыкIэгъэ амалхэр зехъэгъэнхэр ары.

Лытэныгъэ зыфэсшырэ Владимир Иван ыкьор, ори, уигупсэ-хэми, уилахыпIэхэми сыгу кыздеIэу сышъуфэлъаIо псауныгъэ пытэ, насып шъуилэнуу, шъуигъашIэ кIыхъэ хъунэу, Адыгейми, Урысыеми хэхьоныгъэ ашIыным пэе Iофэу бгъэцакIэхэрэм та-пэки гъэхъагъэхэр ащыпшIынэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПЫЛ Мурат

Республикэм ихэхъоныгъэхэм иIахышхо ахэлъ

Непэ имэфэки хегъэунэфыкIы Адыгеим хэхьоныгъэу ышIыгъэхэм зи-
Iахышхо ахэзылхъагъэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм
иаужырэ зэлугъэкIэгъуищым итхьаматэу Владимир Нарожнэм.

Хэгъэхъагъэу къэлауагъэу
щымытэу, республикэм ищы-
Iэныгъэ ыгуи ыпси хэлъэу хэ-
лажэхэрэм ар ащыщ, ау Iоф-

шIэгъэшхуи, гъэхъагъи илэхэу,
цIыфхэм амышIагъэ ышIагъэу
еж ылъытэрэп, ищыIэныгъэ
гъогу фэгъэхъыгъэу кыIотэныр

икIасэп. Июбилей пэе зызфэ-
тэгъазэми ары кытылауагъэр.
Мы тхыгъэр илофшIэгъухэм,
иныбджэгъухэм, цIыфэу икьэ-

бар дэгъоу зышIэхэрэм кыт-
фалотагъэмкIэ зэхэдгъууагъ.

Чыристан диным пылхэм
кызыралорэмкIэ, «КрещениекIэ»
зэджэхэрэм имэфэки тефэу
къэхъухэрэм псауныгъэ пытэ
ялэу, кIочIэшхо ахэлъэу, IофшIэ-
ныр якIасэу мэхъух, щыIэныгъэ
гъогу гъэшIэгъон кыакIу. Вла-
димир Нарожнэм ащ шыпкэу
зэрэхэлъыр кьеушыхъаты.

1947-рэ ильэсым ищылэ ма-
зэ и 19-м чэщым, «Крещени-

ем» тефэу, ар къэхъугъ. Шэу-
джэн районым икьутырэу Дук-
массовым щыпсэурэ мэкъумэ-
щышIэ унагъоу тым игущылэ
анахъ шъхъалэу зыщагъэуцоу,
ным ишIулъэгъу зыщыгъунэн-
чэм кыхъухъагъ. Къызэра-
IотэжырэмкIэ, жыы зыкIэт
шъэожъые чэфылэу щытыгъ.
Джыри цыкIузэ куп зещэным,
зэхэцэн Iофым зэрафэлэзэр

(ИкIэух я 3-рэ нэкIуб. ит).

НэбгыритIумэ къахагъэщыгъ

Зэпахырэ узэу ковидым иштаммэу «омикроныр» нэбгыритIумэ къа-
пыхъагъэу Адыгеим щэгъэунэфыгъ. Мыщ фэгъэхъыгъэ къэбар кьеты
Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышIапIэ.

Шъугу къэдгъэкIыжын, блэ-
кыгъэ тхьамафэм Адыгеим
и Лышхъэу КЪУМПЫЛ Мурат

республикэм имедицинэ уч-
реждениехэм япашэхэм зэлукIэ-
гъу адыриIагъ, зэпахырэ узым

иштаммыкIэ пэуцужыгъэным
фэхъазырынхэм епхыгъэ Iофы-
гъохэм атегушылагъэх.

COVID-19

Шъолъырым ипашэ иуна-
шъокIэ Iээгъу уцхэм, зызэ-
раухъумэрэ пкыгъохэм, меди-
цинэ оборудованием, зыщIэ-
зэщтхэ чIыплэхэм ялэпэчIэгъа-
нэ агъэхъазыры. Коронавиру-
сым иштаммыкIэ псынIэу зы-
зэриушъомбгъурэм кыхэхэлэу
Къумпыл Мурат пшъэрыл
къафшIыгъ ячыкIэгъэн альэ-
кышхэр пэшлорыгъэшъэу къа-
лытэнхэу ыки сымаджэхэм

апае медицинэ пкыгъохэр
къащэфынхэу.

Непэрэ мафэм ехъулэу ме-
дицинэ организации 3-мэ къа-
щызэлъахыгъэ госпитальхэм
чIыплэ 900 яI. Щылэ мазэм и
18-м ехъулэу ахэр процент
69,89-кIэ ушъагъэх, сымаджэ-
хэм чIыплэ 629-рэ аубыты. Ре-
анимацием иотделениехэм нэ-
бгыри 7 арыл, ИВЛ-м сымэ-
джи 2 пыгъэнагъ.

Юф шъхьаIэм тегущыIагъэх

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Урысые Федерацием и Правительствэ дэжъ щызэхэщэгъэ Координационнэ советым и президиум изэхэсыгъоу коронавирусым Урысые Федерацием зэрэщыпэуцужьхэрэм фэгъэхьыгъэм тыгуасэ хэлэжъагъ. Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэу Михаил Мишустиным видеоконференцие шыклэм тетэу ар зэрищэгъ.

Зэхэсыгъом анахъэу зыщытегушыIагъэхэр коронавирусым иштаммыкIэу «омикрон» хэгъэгум къазэрэщыагъэщыгъэм епхыгъэу сымаджэхэм къахъон зэрипэкIыштым псауныгъэм икъэушхумэн фэгъэзэгъэ учреждениехэр фэхъазырынхэр ары.

Зэпахырэ узым зимыушъомбгъунымкIэ, Iэзэгъу уц IэпэчIэгъанэхэр щыIэнхэмкIэ Iофтхъэбзэ тедзэхэр зехъэгъэнхэ зэрэфаер Михаил Мишустиным къыхигъэщыгъ. Джащ фэдэу Премьер-министрэм хигъэунэфыкIыгъ цыфхэм ятхылъхэм икъоу Iоф адашIэным мэхъаншхо зэриIэр.

Хэгъэгум и Президент пшъэрыл къызэрэфишIыгъэм тетэу Урысые Федерацием и Правительствэ Iофтхъэбзэ тедзэу зэрэхъаштхэм яплан къыгъэхъазырыгъ.

«Анахъ шъхьаIэр поликлиникэхэр узым зиушъомбгъун зэрипэкIыштым фэгъэхъазырыгъэнхэр ары. Поликлиникэхэр ары нахъ лъэшэу Iоф зышIэн фаеу хуэштхэр. Джащ пae планым къыхиубытэрэ Iофтхъабзэхэм азыныкIо нахъыбэр зылыIэсхэрэр а медицинэ организациехэр ары. Iэзэгъу уцхэм апае шъолъырхэм джыри сомэ миллиарди 5 къафэтIупшышт. Препаратхэм якъэщэфын пae джыри сомэ миллиард 15 къыхадгъэкIышт. Псауныгъэм икъэушхумэнкIэ Министерствэмрэ финансхэмкIэ Министерствэмрэ сальIэу Правительствэм зэхэсыгъоу иIэштхэм унашъохэм япроектхэр къахалъхъанэу. Поликлиникэхэм коронавирусыр къызэутэлэгъэхэр зэрэагъэблэгъэштхэм епхыгъэу хъарджэу ашышIтхэм атефэшт мылкур къыхагъэкIышт. Ау ар

икъуштэп, шIокI зимыIэ медицинэ страхованием IэпыIэгъу егъэгъотыгъэным пae мылкур тедзи къэтIупшышт», — къыIуагъ Михаил Мишустиным.

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэ шъолъырхэм япашэхэм пшъэрыл афишIыгъ тестхэр нахъыбэу къащэфынэу, цыфхэр жьугъэу зыщызэлукIэрэ чIыплэхэм санитар шапхъэхэр къазэрэащыдалытэрэр зэрауплэкIурэр нахъ агъэлъэшынуэ, колл-гупчэхэм нахъышIоу Iоф ашIэнэу.

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат республикэм и ведомствэхэм япашэхэм оперативнэ зэхэсыгъо адыриIагъ. Ащ Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэушхумэгъэнымкIэ и Министерствэ пшъэрыл фишIыгъ Iэзэгъу уцэу ящыкIагъэм фэдиз игъом къащэфынэу, поликлиникэхэмрэ медицинэ IэпыIэгъу

псынIкIэ языгъэгъотырэ къулыкъухэмрэ Iоф зэрэащIэрэм гъунэ зэрэлафырэр агъэлъэшынуэ. Республикэм ипащэ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, амалэу щыIэхэр къызфагъэфедэн фае. ИщыкIагъэу зыхъурэм шъолъырым ибюджет учреждениехэм явтопарк хэт машинэхэм ащыщ медикхэм язещэнкIэ къаратын фае.

Колл-гупчэхэм зэпыу имыIэу Iоф ашIэнэу, волонтерхэм ащыщхэр операторэу агъэсэнхэу пшъэрыл афашIыгъ.

«Коронавирусым пэуцужьыгъэнымкIэ мэхъаншхо зилэ лъэныкIоу ар щыт. Колл-гупчэм дэгъоу Iоф ышIэ зыхъукIэ, поликлиникэхэм IофшIэныр нахъ къафэлпсынIэкIшт. Поликлиникэхэм амбулаторнэ IэпыIэгъу зэрэащыратыштым ишIуагъэкIэ сымэджэщхэм Iофэу атегъэуагъэр нахъ макIэ хуэшт», — къыIуагъ Къумпыл Мурат.

Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышIапIэ къызэритыгъэмкIэ, нэбгыритIумэ штатмэу «омикрон» къахагъэщыгъ. БлэкIыгъэ тхьамафэм республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат шъолъырым имедицинэ учреждениехэм яврач шъхьалэхэм зэхэсыгъо адыриIагъ. Лышъхъэм пшъэрыл зэрафишIыгъэм тетэу Iэзэгъу уцхэу, зызэраушхумэрэ

пкыгъохэу, медицинэ оборудованиеу ящыкIэгъэщтым фэдиз республикэм щызэрагъэуIу.

Пандемием зыкъызиштагъэм щегъэжъагъэу Адыгеим ис нэбгырэ 28450-мэ коронавирусыр къяутэлэгъэу агъэунэфыгъ. НепэкIэ нэбгырэ 625-рэ сымэджэщхэм ачIэлъ, 2846-мэ амбулаторнэу яIазэх. Нэбгырэ 24217-мэ япсауныгъэ зыпкIэ иуцожьыгъ, нэбгырэ 792-мэ хъадэгъур къальпыIэсыгъ.

Медицинэ организации 3-мэ къащызэлэуахыгъэ госпитальхэм плэкIор 900-р ачIэт, чIыплэ 629-р алыгъ. ЧIыплэ 671-мэ медицинэ кислородыр, чIыплэ 94-мэ ИВЛ-м иаппаратхэр ялэх. Ковидыр нахъ псынIкIэу зыпэкIэ-кIырэ сымаджэхэм поликлиникэхэм IэпыIэгъу ащарагъэгъоты, ащ фэдэ врачебнэ-сестринскэ бригадэ 30-мэ Iоф ашIэ.

Республикэм илаборатории 4-мэ ковидымкIэ анализхэр ачалахы. Щылэ мазэм и 17-м ехъулэу анализ 660782-рэ ала-хыгъагъ. Коронавирусыр къяутэлэгъэкIэ зэгугафэхэрэм компьютернэ томографиер арагъэ-кIу. Ащ фэдэ компютери 8 къызфагъэфедэ, ахэм ащыщэу 4-р инфекционнэ госпитальхэм ачIэт.

Мыекъуапэ щызэхэщэгъэ колл-гупчэм автоматизированнэ IофшIэплэ чIыплэ 34-рэ иI. Волонтерхэри ащ щэлажэх.

Медицинэ IофшIэ 1619-р коронавирусыр къызэуталэхэрэм яIазэх. COVID-19-м пэуцужьыгъэнымкIэ волонтер-медикхэм IофшIоу зэшIуахы. Ахэр Iофтхъабзэу «#мы вместе» зыфиIорэм хэлажэх, вакцинациемкIэ IэпыIэгъу афэхъух, гурыт еджаплэхэм лекциехэр ащызэхашэх.

Щылэ мазэм и 17-м ехъулэу Адыгеим ис нэбгырэ 199614-мэ Адыгеим вакцинэр халъхъагъагъ. Прививкэ ашIын фаехэм япроцент 68,78-рэ ар мэхъу. Зыныбжъ ильэс 60-м шъхьадэкIыгъэ нэбгырэ 56484-мэ вакцинэхэр ахалъхъагъэх.

АР-м и Лышъхъэу ипресс-къулыкъу

Ассоциацием мэхъаншхо зэриIэр къыхагъэщыгъ

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат, Урысые Федерацием и шъолъырхэм язэдэлэжъэныгъэкIэ КъФШ-м-и Ассоциациеу «Къыблэ» зыфиIорэм и Совет итхьаматэу ильэситIу хъугъэу щытым, мы Ассоциацием игъэцэкIэкIо комитет итхьаматэу Павел Прониным тыгуасэ зэлукIэгъу дыриIагъ.

Ащ хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м и Лышъхъэрэ Адыгеим иминистрэхэм я Кабинетрэ я Административэ ипащэу Владимир Свеженец, республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкIэ иминистрэу Шэуджэн Заур.

2021-рэ ильэсымкIэ Ассоциацием Iофэу ышIагъэр зэфэхъысыжыгъ, мыгъэ Iоф зэ-

рашIэшт шыклэр рахъухъагъ. 2022-рэ ильэсым Ассоциациеу «Къыблэ» зызэхашагъэр ильэс 30 хуэшт.

ЮФО-м хэхъэрэ шъолъырхэм экономикэмкIэ язэдэлэжъэныгъэ гъэпытэгъэнымкIэ Ассоциацием IофшIоу зэрэзэшIуихэрэр Адыгеим и Лышъхъэу къыхигъэщыгъ. Къумпыл Мурат зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, Ассоциациер яIэпыIэгъоу ЮФО-м хэхъэрэ шъолъырхэм яэкономикэ зыкъезы-

гъэлэтышт проектхэмрэ программэхэмрэ агъэхъазырых ыкIи щыIэныгъэм щыпхырашых.

«Тиреспублики, ЮФО-м инэмыкI шъолъырхэм и предложениеу къащыхыхэрэм япхырыгъэкIынкIэ Ассоциацием IофшIоу зэришIэрэр тинэрылэгъу. Урысыем икыблэ шъолъырхэм хэхъоныгъэ зэрэащIышт предложениябэхэр Ассоциациер яIэпыIэгъоу Урысые Федерацием и Правительствы, Федеральнэ

ЗэлукIэми, Къэралыгъо Думэми къащыхалъхъэх. Инвестициехэр нахъыбэу къахалъхъанхэмкIэ, культурэм, гъэсэныгъэм альэныкIэ язэдэлэжъэныгъэ гъэпытэгъэнымкIэ шъолъырхэм язэдэлэжъэныгъэ зегъэушъомбгъугъэн фае», — къыIуагъ Къумпыл Мурат.

Павел Прониным къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, пандемием емылтыгъэу Ассоциацием гъэрэкIо ипшъэрылхэр ыгъэцэкIагъэх. Iофтхъэбзэ шъхьалэхэр зэпхыгъагъэхэр Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным Федеральнэ ЗэлукIэм фиIгъэхыгъэ тхыгъэм къыщигъээнэфэгъэ пшъэрылхэм ягъэцэкIэн ары. Гущылэм пae, ЮФО-м ишъолъырхэм IэкIыб экономикэ IофшIэным, агропромышленнэ комплексым зыщыгъэушъомбгъугъэным, сэнашъхъэхэм ялэжъын, санэхэр нахъыбэу къыдэгъэкIыгъэным

япхыгъэ Iофыгъохэм ахэплэагъэх. ЗекIонымрэ хъакIэхэм дахэу апэгъокIыгъэнымрэ атегъэпсыхыгъэ лъэпкIэ проектым ипхырыщыни зыфагъэхъазыры. Урысыем и Къыблэ экономикэмкIэ хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным, ныбжьыкIэ инициативэхэм адегъэштэгъэным, волонтер движением зегъэушъомбгъугъэным япхыгъэ Iофыгъохэм лъэшэу аналэ атырагъэтыгъ. Ассоциациер яIэпыIэгъоу ЮФО-м ишъолъырхэр къэгъэлъэгъонхэм якъызэлухын епхыгъэ Iофтхъабзэхэм ахэлэжъагъэх.

Мыгъэ ЮФО-м хэхъэрэ шъолъырхэм инвестициехэр нахъыбэу къахалъхъанхэмкIэ амалхэр зэрэхъанхэу, спартакиадэхэр, фестивалэу «Кавказым мамырныгъэ ерэлъ» зыфиIорэр ыкIи нэмыкI Iофтхъабзэхэр зэхашэнхэу рахъухъэ.

АР-м и Лышъхъэу ипресс-къулыкъу

Республикэм ихэхъоныгъэхэм илахьышхо ахэлъ

(ИкIуэх).

къэлъэгъогагъ. Къутырым дэс шъэожьыхэм япэрытыгъ, ыгъэдэлонхэ, ыуж ригъэуцонхэ ылъэкIыштыгъ, джэгукIэ зэфэшъхьафхэр зэхаригъащэщтыгъ, зэкIо ышэщтыгъэх.

ЕтIани еж Владимир Иван ыкIом къылоу зэхэтхыгъэр ицIыкIугъом къыщегъэжьагъэу

ЕджапIэм зычIахьэм еджэным лъэшэу зылэпищэгъагъэу къалотэжы. Анахь дэгъоу еджэхэрэм ащыщыгъ. ЗэкIэ предметхэр дэгъоу къылэклахьэщтыгъэх, ащ дакIоуи театральнэ кружокым клонэу, спортым пылынэу, Iофхьэбзэ зэфэшъхьафыбэу зэхашэхэрэм хэзыгъэ имылэу ахэлэжьэнэу игъо ифэщтыгъ. А зепстэур нэужым

IофшIэгъу илъэс 55-рэ фэдиз иI Владимир Нарожнэм. Колхозым инженерэу щыригъэжьэгъагъ, нэужым комсомольскэ ыкIи партийнэ организациехэм япэцагъ, колхозэу Ждановым ыцIэ зыхьырым, нэужым «Теклоныгъ» зэрэклоштыгъэр, итхьамэтагъ. ХьызмэтшIаплэу зипащэм лэжыгъэ бэгъуагъэу къырихыжырымкIэ пэрытныгъэр

реждениехэм, ФАП-хэм, гъогухэм яшын, ягъэцкIэжыын илахь хильхьагъ, мэкъумэщ хьызмэтым ищыкIэгъэ техникэр икIоу илэным ыуж итыгъ.

1990-рэ илъэсхэм колхозхэм-рэ совхозхэмрэ зэрэзыхагъэ-зыжыхэрэм дыригъэштэгъагъэп. Къоджэдэсхэм ахэр къызэрэшъхьапэхэрэм имызакъоу, къэралыгъом ипродовольствие зэтемызыным, чIыгухэм ядэгъугъэ къыщымыкIэным фэlorышIэрэ системэу ыпытэщтыгъ. Ащ фэшI районым ичIыгухэм анахьыбэр приватизацие зашым ыуж джыри илъэсипшырэ колхозыр щигъэлагъ ыкIи а лъэхъаным къыныгъоу къыздихьыгъэхэр къызэпачынхэмкIэ цIыфхэм ишIуагъэ аригъэкIыгъ.

Владимир Нарожнэр непи псэуплэ цIыкIоу зэтэзыгъэхэр зыпкъ игъэуцожыгъэнхэм фэбанэ, унагъоу IофшIэныр зикIасэхэр колхозхэм ягъэпсын къыхэлэжьэнхэу регъэблагъэх. Мэкъумэщ хьызмэтым изэхэщкIошхоу, иIофшIэн хэшIыкI ин физилэ специалистэу Шэуджэн районым ар щальтэ, щагъэлаплэ. Дукмасовскэ псэуплэ коим мымакIэу ащ фишIагъ, районым ыкIи Адыгеим социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэр ашIынхэм илахьышхо хильхьагъ.

Владимир Нарожнэр АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэ-лугъэкIэгъуихым ядепутатыгъ, мэкъумэщ ыкIи гъомылэпхъэ политикэмкIэ, къуаджэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэнымкIэ Комитетым ипэцагъ. Парламентым иаужырэ зэлугъэкIэгъуищым ар

гъор Владимир Иван ыкIом Парламентым изэхэсыгъоухэр къызэлэуихы зыхьукIэ республикэм илэ къэралыгъобзитIум-кIи, урысыбзэкIи адыгабзэкIи, шIуфэс къызэрихырэр ары. «Шъуимафэ шIух, ныбджэгъу лъаплэхэр!» адыгэхэм анахь мыдэу ащ къело. Лъэпкъ зэгурьIоныгъэм, ныбджэгъуныгъэм, зыкIыныгъэм зэрафэбанэрэм ар изы шыхьат.

Владимир Нарожнэмрэ ишъхьэгъусэу Александрарэ зызэкIыгъухэр илъэс 52-рэ хьугъэ. Ахэм унэ зэдашIыгъ, чыгъэу зэдагъэтысхьагъэр пшIы пчъагъэ мэхъу, шъэуитIуи зэдаплугъ. Ахэр ятэ игъоу техьажыгъэх, къутырэу къыздихьыгъэхэм щэпсэх, чIыгулэжыным пылтых. Къорэлъфэу шъэуиплIырэ зы пшъашьэрэ илэх.

Владимир Иван ыкIом щылэныгъэм гъэхьагъэу щышIыгъэхэр еж ишIушIагъэу ылытэрэп, сыдигъокIи клэлэгъэдэжэ дэгъухэм инасып ахэлъыгъэу ело. Адыгэ автоном хэкум иобком партия ипэцагъэу Бэрэдж Нухъэ, Шэуджэн райкомым ипэцагъэу ХьокIо Рэмэзан, Адыгеим охътэ зэфэшъхьафхэм илIышъхьагъэхэу Джарымэ Аслъан, Шъэумэн Хъазрэт, ТхьакIушынэ Аслъан, республикэ Парламентым иапэрэ тхьамэтагъэу ЛIылужъу Адамэ, нэмыкIыбэхэр щысэтэхыплэ фэхъугъэхэу елытэ.

Непи зэгурьIоныгъэ азыфагу илъэу, алэ зэкIэдзагъэу Адыгеим и ЛIышъхьэу КъумпIыл Муратрэ Владимир Нарожнэмрэ

Льытэныгъэ зыфэтшIырэ Владимир Иван ыкIор!

Уныбжэ илъэс 75-рэ зэрэхъурэм фэшI тыгу къыддэлэу тыпфэгъушIо!

Щылэныгъэ гъогу гъэшIэгъонэу къэлIугъэм зилIоф хэшIыкIышхо физилэ, зилэнашIэ дэгъоу зыгъэцкIэрэ пащэу, зэхэцкIо чанэу зыкышIыгъэлъэгъуагъ. Опытышхо зэрэуиIэм, унэшъо чъэпхьыгъэхэр пшIтэн зэрэплээкIырым, теубытагъэ зэрэпхэлъым, чыжыбэрплэу узэрэщытым яшIуагъэкIэ уахътэм удэбэкъон, ащи ынэ уишъын, пшъэрылIышхохэм язэшIохынкIэ нахь къэкIурэ амалхэр къэбгъотын олэкIы.

Республикэ, урысые парламентаризмэм игъэнытэнкIэ Iофышхо зэрэзэшIопхырэм фэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идену-

татхэри и Аппарати лъэшэу къыпфэразэх. Iоф зэрэзэдатшIэрэм къыхэкIэу хэдзакIохэмрэ Адыгэ Республикэмрэ яфедэхэм якъэухъумэнкIэ теубытагъэ къызэрэзэхэбгъафэрэр тэ бэрэ отэлъэгъуллэ. Джары республикэм исхэм уасэрэ цыхьэрэ къызкIыпфашIырэр.

ГуыцIэ фабэхэр непэ бэу къыпфалощтых. Тэри ахэм къадетэгъаштэ ыкIи тыгу къыддэлэу тыпфэлъало псауныгъэ пытэ уилэнэу, уигъашIэ кIыхьэ хъунэу, пкIуачIэ къыкIимычынэу! Къыпфэ-шIыпкIэ, уилъэлэ цIыфхэм ренэу укъарэуцухь, уиунэгъо кIоцI сыдигъуи мамырныгъэрэ зэгурьIоныгъэрэ ерэлъ!

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэр

коц хъэсэхшоу къэкIыхэрэм, тыгъэгъазэу къэгъагъэ хъугъэм, лъагъэу дэкIоегъэ натрыфэу шъхьэшхохэр къызгъолагъэхэм яплъыныр лъэшэу зэрикласэщтыгъэр ары. Ятэ Хэгъэгъу зэошхом хэлэжьагъэу, ар аухи къызэкIожым, къыгъэшIагъэм инахьыбэм водителыгъ. Джащ ыкокл исэу рулым кIэлъырысэу коцыр хъасэм къызэрэщаушъэрэм, къызэрэращырым, токым зэрэщаунэкIырым алъыплъыщтыгъ. ЕтIанэ автомашинэм къыригъэуэгъэу щылъым еуцуалэти шъэожьые Iэбжыб цыкIухэмкIэ зэлIшIэщтыгъ.

щылэныгъэм къышIышъхьэпэжыгъ.

Мэкъумэщ хьызмэтым ищылэныгъэ зэрэрипхыштым ицIыкIугъом къышIыблагъэу ехьырэхышэщтыгъэп. Дзэм къулыкъу зышIыхыгъэ илъэсхэм волейболымрэ гандболымрэ зэрапыщэгъэр къыгъэлъэгъуагъэти, профессиональнэ спортым ищылэныгъэ рипхынэу предложение къыфахыгъагъ. Ау мэкъумэщ Iофым зыфигъэзэныр ыгукIэ чэчи мафи зыдэзылыгъ клалэр ащ къезэгъыгъэп. Къыздихьыгъэ ичIыгужэ лъэшэу ыпсэ хэтIэгъагъ.

ылыгъыгъ, мызэу-мытIоу къэралыгъо тынхэмкIэ къыхагъэщыгъ. Псэуплэ 9 колхозым епхыгъагъ, нэбгырэ мин фэдиз щылажыщтыгъ. Ахэм зэкIэми ацIэ алъэкъуацIэхэр ышIэщтыгъ, зиунэ имыхьагъэ, зипсэукIэ зэримыгъэлъэгъугъэ зы нэбгырэ ахэтыгъэп, Iэпылэгъу ищыкIагъэу зызакъуи гум ринагъэп.

Апэу гъэстыныпхъэ шъуантIэр псэуплэхэм адзыгъэгъагъэхэм Владимир Иван ыкIор ащыщ. Ау ащ къышIымыуцоу унагъо пэпчъ газыр илэным ыналэ тетыгъ. Джащ фэдэу еджаплэхэм, культурэм иуч-

тхьаматэу ащыхадзыжыгъ, Урысые политическэ партиеу «Единэ Россием» ифракцие ипаш.

НэмыкI шьолъырхэм япарламент пащэхэм Владимир Нарожнэм лъэшэу льытэныгъэ къыфашIы. Къэралыгъо Совет — Хасэм и Аппарат хэтхэм шьыпкъагъэрэ цIыфыгъэшхорэ зыхэлэ пащэу, сыдигъокIи Iэпылэгъу къафэхъуным фэхъазыр ныбджэгъушIоу алытэ. Цыфхэм гукIэгъуныгъэу афырилэр «пандемием» илъэхъан джыри зэ къыушыхьатыжыгъ. Депутатхэм япэрытэу ишIуагъэ нэбгырабэхэм аригъэкIыгъ, медицинэм иучреждениехэм, иIофышIэхэм аделагъ.

А зепстэумэ анэмыкIэу тэ тигуапэу къыхэдгъэщымэ тшIои-

Iоф зэдашIэ. Лъэхъаным кIэу къыздихьыгъэ шIыкIэхэр, опытэу ялэр зэдагъэфедэзэ пшъэрылэу республикэм ыпашъхъэ щытхэр зэшIуахых.

Владимир Нарожнэм энергиу илэр, зэхэцкIо чанэу зэрэщытыр, рихьыжыагъэр гъунэм нигъэсын шэнэу хэлъыр тапэкIи республикэм, Хэгъэгум хэхъоныгъэхэр ашIынхэм зэрэфэlorышIэщтхэм иIофшIэгъухэм яцыхъэ телъ.

Льытэныгъэ зыфэтшIэу, Владимир Иванович, юбилеимкIэ тыгу къыддэлэу тыпфэгъушIо. Псауныгъэ пытэ уилэнэу, шIоу щылэр зэкIэ къыдэхъунэу тыпфэлъало!

Хэутыным фэзгъэхъазы-рыгъэр ХЪУТ Нэфсэт.

Къэралыгъо тын

Непэрэ мафэм

Икыгъэ ильэсым икӀэуххэмкӀэ шӀэныгъэм, гъэсэныгъэм, медицинэм, культурэм ыкӀи нэмыкӀ лъэныкъохэм ялофышӀэхэу Урысые Федерацием ыкӀи Адыгэ Республикэм якъэралыгъо тынхэр кызыфагъэшъошагъэхэм ащыщ непэрэ мафэм диштэрэ медицинэ Гупчэ зэтэгъэпсыхьагъэу Шъэумэн Хъазрэт ыцӀэ зыхьырэ игенеральнэ пашэу, хирург ӀэпӀасэу Жэнэ Аскэр. Ащ Урысые Федерацием и Президент и УнашъокӀэ медицинэм анахь осэшхо зыщыфашӀырэ тынэу урыс хирург цӀэрылоу Николай Пироговым иорден кыфагъэшъошагъ.

Тын лъапӀэр кыритыжыгъэ, АР-м и Лышхъэ ащ кыфэгъушӀуагъ, илофшӀэнкӀэ гъэхъэгъэшхохэр зэрилэхэр кыӀуагъ, икыгъэ ильэсым Инэм ковиднэ госпиталэу кыщызӀуахыгъэм изэхэщэн илахышхо зэрэхэлыр кыхигъэщыгъ. А къэбарыр зэхэзыхыгъэхэм игъо шыпкӀэу алытагъ, цыфыбэ Жэнэ Аскэр фэгъушӀуагъ. Тэри, «Адыгэ макъэм» илофышӀэхэм, зӀкӀэ Аскэр фэгъушӀуагъэхэм адетэгъаштэ ыкӀи тигъзет иныбджэгъоу, шӀэныгъэлэжыгъэу Абрэдж Ачэрдан итхыгъэ кыхэтэути. Ащ авторым кыщцӀуатэ медицинэ Гупчэу кызыщцӀэзагъэхэм илофшӀакӀэу ежъ нэрылъэгъу зыфэхъугъэр.

Непэ къэбарлыгъэлэс амалхэм бэ къатырэр зэпахырэ узэу ковидым врачхэр зэрэпэуцужхэрэм ехьыллагъэу. Ар игъо шыпкӀэу ыкӀи атефэу щыт. Гу-лъынтфэ хирургием иврачхэри а узым ебэныхэрэм ясатыр хэтых. Непэ зигугъу къэсшыщтыр я XXI-рэ ӀлэшӀэгъум икӀиникэ илофышӀэу Жэнэ Аскэррэ ащ илофшӀэгъухэмрэ.

Клиникэм игъэпсын зыгу къэкӀыгъэр Адыгэ Республикэм и Президентыгъэу тичӀыгогъоу, меценатэу, зидышхӀэкӀэ Москва дэт Чылысышхом иунашхъэ зыпкӀагъэу Шъэумэн Хъазрэт ары. Медицинэ Гупчэр ежъ имылькӀуӀэ Мыекъуапэ ащ щышӀынэу фэягъ, республикэм икӀэлэ шхъалэрэ Гавердовскэмрэ зыщызӀуалӀэхэрэ чыплӀэм щигъэпсымэ шӀоигъуагъ. Ау пашэхэм ар игъоу алытагъэп. Арэу зэхъум Шъэумэным икӀиникэр икӀуаджэу Афыпсыпэ щышӀынэу тыриубытагъ ыкӀи Жэнэ Аскэр кыригъэблэгъагъ. КӀалэр къэкӀонэу ыӀуагъ терапевтческэ чыплӀэхэр зӀлэ хирургическэ клиникэ кызызӀуахышхӀтмэ. Ащ тетэуи ашӀыгъ, джы Афыпсыпэ непэрэ мафэм диштэрэ клиникэ зэтэгъэпсыхьагъэ дэт хъугъэ. Зэрэдунаеу зэрэщызэдаштагъэу клиникэм ежъ итамыгъи иӀ.

Клиникэм ишагу дизайн гъэ-нэфагъэм тетэу дахэу гъэпсыгъэ, анахь цыкӀлӀум кыщегъэ-жъагъэу зӀкӀэри кыдӀэлъытагъ. Шагу кӀоцӀыр плиткэ дахӀкӀэ пкӀагъэ, сымаджэхэм кызыщакӀухъащт лъэсрыкӀо гъогухэр дахэу гъэпсыгъэх, хвойнэ чыгъхэр бэу шыгъэтысыгъэх, гъатхэм ыкӀи гъэмафэм къэгъагъыбэ кыщӀэкӀы, фонтани дэт. Арышъ, шагу Версаль паркыр (гъэцӀыкӀугъэу) угу къегъэкӀы. Клиникэм узычлахъэкӀэ чылысым фэд, джащ тетэу иархитектурэ гъэпсыгъэ, гүлэтыпӀэу щыт. ЧӀэхъапӀэр, коридорхэр, сымаджэхэр зыщауппӀэкӀухэрэр, операции зыщашӀхэрэр, лабораториехэр, дӀкӀоӀпӀэхэр Урал кырашыгъэ мраморкӀэ пкӀагъэх.

Палатэхэм паркет арыл. Коридорхэми, палатэхэми непэрэ мафэм тегъэпсыхьагъэ псэуалӀэхэр арытых, шхъаныгъупчъэхэм зӀкӀэми лухъо дахэхэр алултых. Кабинетхэм, операционнэхэм ыкӀи лабораториехэм непэрэ мафэм диштэрэ медицинэ техникэр ачӀэт. Ахэр зӀкӀэри Шъэумэн Хъазрэт клиникэм кыфищӀэфыгъ. Палатэхэм нэбгыритӀу-щэу сымаджэхэр арылтых. Ахэри дэгъу дэдэу зэтэгъэпсыхьагъэх.

Клиникэм ипашэ зыкыфэгъэгъэзэн. Жэнэ Аскэр Афыпсыпэ щыпсӀурэ кӀэлэегъэджэ унагъом кыхъухъагъ. Къоджэ еджапӀэр кыуухыгъ. ЕджапӀэм кӀэлэегъэджэ дэгъухэр чӀэтыгъэх: Аскэр янэу Разиет Болэт ыпхъур ге-

ографыгъ, ятэу Чэрымэ Хъаджымосэ ыкӀом тарихъымкӀэ ригъаджэщтыгъэх. Ащ музейе ыгъэпсыгъэм хэкум бэрэ игугъу щашыщтыгъ. Ащ фэдэу кӀэлэегъэджэ цӀэрылохэу И. С. Бжъа-шом ыкӀи Д. С. Шхъэлахъом якъэбар чыжъэу лугъэ. ЕджапӀэм зӀлӀашӀэрэ цыфхэр кычӀӀэкӀыгъэх. Ахэр усакӀоу Жэнэ Кырымыз, культурэм ыкӀи искусствэм ялофышӀэхэу Ахэджэго Маджыдэрэ Щэбанрэ, Бэджэ Дзэхъан, врачхэу БжъэшӀо Чэрым, АкӀэгъу Долэт, Жэнэ Аскэррэ Адамрэ ыкӀи нэмыкӀхэр. Жэнэ Аскэр тарихълэжъ хъунэу фэягъ, урыс дипломатием итарихъи зэригъашӀэщтыгъ, ау ышӀэу Адам кытыригъэнагъ мединститутым чӀэхъанэу. Арэуи

Жанэр научнэ-ушӀэтын Ӏофым ишӀыпкӀэу пылъ. Гу-лъынтфэ хирургиемкӀэ монографие ыкӀи сборники 150-рэ кыыхутигъ, медицинэм ылъэныкъокӀэ ӀэшӀагъэхэр иӀэх. ИшӀэныгъэхэм ахигъэхъонэу Германием щыӀагъ, ащ кы-щищӀэфыгъэх операциехэр зэрашӀырэ Ӏэмэ-псымэхэр, непэрэ мафэм диштэрэ техникэр.

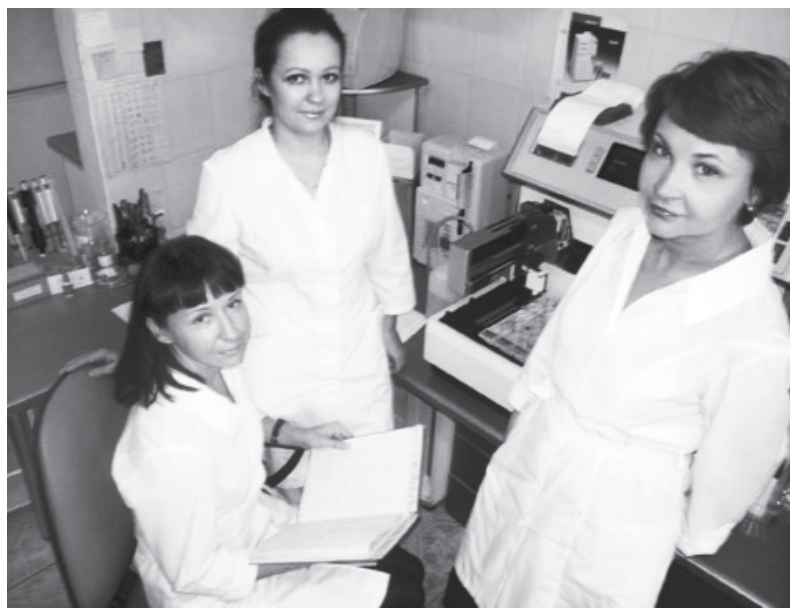
хъугъэ, Пшызэ къэралыгъо медицинэ институтым чӀахыи 1977-рэ ильэсым кыуухыгъ. ИлофшӀэн Адыгэ республикэ сымэджэщым щыригъэжъагъ, 1999-рэ ильэсым нэс лъынтфэхэмкӀэ хирургием ипэшагъ. Пшызэ къэралыгъо медицинэ академием икӀуатамэу

кЪЫЗЫФАГЪЭШЬОШАГЪЭХЭР

диштэрэ IэзaпI

Андрей Пичугинимрэ. Операцие ужым сыкъэнэхъэжыфэ реанимациеи сыщылафэ, етIанэ палатэм кыщысэлэзагъэх. Процедураи медсестрау ШлүцIэ Заирэ истол цыкIу ищыклагъэр зэкIэри тетэу палатэм кыхъэщыгъ. Штативэу палатэм итым уцхэр зэрыт бэшэрэбхэр пельэх. ЗгъэшIэгъагъэр сымаджэу палатэм илым фэдиз штатив зэриты ары. Ащ фэдэ апэрэу слъэгъугъэ. НэмыкI сымэджэщхэм штативхэм уцхэр, капельницэхэр апылгагъэху ащ фэдэ гъучI штативхэр коридор кIыхъэм ащырагъачъэзэ палатэм къащэх, етIанэ процедурнэ кабинетым агъэчъэжыкI.

Постым тесырэ медсестрахэу Къэдэ Риммэ, Нэгъуцу Фатимэ, Татьяна Антоновам ыкIи Бат

Къасломэ сIлоигъу кысэлэзагъэу Жэнэ Тамарэ лъэшэу сызэрэфэразэр. Анахъэу, гъунэ имылэу, сызыфэразэр операцие сызышыгъэу Жэнэ Аскэр ары. Операцие кызырыкIоу шытыгъэп, ау Аскэр илэлэсэныгъэ, иакъыл, непэрэ медицинэ техникэм хэшIыкIышхо зэрэфырилэм яшIуагъэкIэ ар фызэшIокIыгъ. Аскэр я XXI-рэ лэлэшэгъум икlinikэ гу-лъынтфэ хирургиемкIэ и Фаберже сэ сэлэ, Николай Пироговым иорденэу кыфагъэшъошагъэри игъо шыпкъэу сэлъытэ.

Илъэс 44-рэу хирургэу Iоф зишIэрэм Жэнэ Аскэр операцие 17000-рэ ышыгъ, ахэм ящылэныгъэ кыгъэнэжыгъ, ыгъэхужыгъэх. Ар зы къалэ фэдиз мэхъу. АрапыбзэмкIэ Аскэрым

Iэлэлэсэныгъэшхоу хэлъым фэгъэхыгъэу къэпIонэу кызебгъажыкIэ, Аскэр сэмэркъэуи къэбары фещэшъ, «зыфэдэ къэмыхъугъэ техникэ дэгъур ары зэкIэри зышIэрэр» ело. Ау тэ кыдгурэлэ, хирургым шIэныгъэ куухэр имылэхэмэ, а техникэ дэгъур гъучI кызырыкIо зэрэхъуштыр.

Аскэр цыф хьалэлэу, сэмэркъэу зыхэлъэу шыт, гъуцIэгъу пшымэ лъэныкъуабэмэ хэшIыкI зерафырилэр кыбгурэлэ. Ащ хэшIыкI афырил этнографиеи ыкIи бзэшIэныгъэм, А. С. Чикобавэ, Г. В. Роговэ ялофшIагъэхэм ащыгуауаз. Шытхъум имузееу ятэ ыгъэпсыгъэм Iэпылэгъу фэхъу. А зэпстэуи Аскэр зыфэдэ цыфыр къагъэлабго.

Адыгэ къэралыгъо университетым хэтым хирургиемкIэ икафедрэ ипэщагъ. ЕтIанэ Пшызэ къэралыгъо медицинэ академиеи общэ хирургиемкIэ икафедрэ ыкIи Краснодар изы клиническэ сымэджэщэу «ЖелезнодорожнэкIэ» заджэхэрэм Iоф ащишIагъ. А лъэхъаным а сымэджэщыр краимкIи, нэмыкI чыплэхэм къарыкIырэ врачхэмкIи IофшIэкIэ пэрытым игупчэ хъугъагъэ. 2001-рэ илъэсыи, мэкъуогъум и 10-м кыщегъэжыагъэу Шъэумэн Хъазрэт аригъэшIыгъэ клиникэм Жанэр ипащэу мэлэжъэ.

Жэнэ Аскэр гу-лъынтфэ хирургиемкIэ апшъэрэ категориэ зилэ врач, илъэс 44-рэ хъугъэу хирургэу Iоф ешIэ. Клиникэм зэрипащэм дакIоу операциабэ зышIырэ хирургэу шыт. Аскэр Урысые Федерациеи изаслуженнэ врач, Адыгэ Республикэм инароднэ врач.

Клиникэм игъэпсын Жанэр ары зыпшъэ дэкIыгъэр. ХирургиемкIэ опытышхоу илэр мыщ щигъэфедат, кызырыкIоу шымыт аппаратурэу зэрагъэгъотыгъэр къэмыуцоу Iоф ышIэным, лабораториехэм ыкIи узыр тэрэзэу кыхъэгъэщыгъэнымкIэ ящыклагъэр кызылэкIэгъэхъэным ыкIи ащ Iоф егъэшIэгъэным Жанэм кIочIэшхо хилъхъагъ. ШIэныгъэ куухэр зилэ врачхэр, лаборантхэр, опыт зилэ дианостхэр кыригъэблэгъагъэх. Аскэр зэхищэгъэ коллективым непэ кызыттеуцо имылэу Iоф ешIэ. Врачхэм дэгъоу Iоф ашIэнымкIэ непэ амал дэгъухэр алэкIэлъых. Диагностическэ, хирургическэ ыкIи лабораторнэ къулыкъухэм непэрэ мафэм диштэрэ къодыеп, ыпэ итэу кIорэ техникэр алэкIэлъ. Ар врачхэм дэгъоу агъэфедэнымкIэ икIу фэдизэу шIэныгъэ дэгъухэр ялэх. Ары врачхэм псынIкIэу диагнозыр агъэуцунышъ, сымаджэм елээнхэ зыкIалъэкIырэ.

Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым сызыщауплъэкIу нэуж зигугъу къэсшIырэ кли-

никэм сыкIуагъ. Ащ кыщыспэгъокIыгъ ЛIыхъукIэ Риммэ, ситхылхэр ыгъэтэрэзхи, врачхэм адэжъ сицагъ. Апэрэ мафэм кыщегъэжыагъэу ахэм аналэ кыистетыгъ, кыисфэгумэкIыгъэх. Сиврачыгъэр Жэнэ Тамар Иван ыпхъур ары. Интеллигент шыпкэ, гукIэгъу хэлъ, цыф дах, апшъэрэ категориэ зилэ врач, гу-лъынтфэхэмкIэ хирург, УФ-м псауныгъэр къэхъумэгъэнымкIэ иотличник. Ыгу етыгъэу кыисэдэлугъ, ишыпкъэу сиуплъэкIугъ, спшъэ, сшъхъэ ыкIи сыбгы анахъэу ыналэ ате-тыгъ. Сианализхэмрэ нэмыкI уплъэкIунэу сшIыгъэхэмрэ якIэуххэр зызэфэхысыжъхэм, Аскэри Тамари операцие сымшымэ мыхъуштэу алуагъ. Ащ сыфагъэхъазырыныр аублагъ, уцхэр, нэмыкI процедурэхэр езгъэжыагъэх. Тамарэ кыисIуагъ операциешхо сапэ зэри-лъыр ыкIи ащ тэрэзэу сыфагъэхъазырын зэрэфаер. Сиврач операциеи моральнэуи психологическэуи сыфигъэхъазырыгъ.

Агъэнэфэгъэ мафэр кыизэсыи, операциеи сацагъ. Анестеziологыр Константин Стахановыр ары, Жанэм делагъэх хирургхэу Нэпсэу Хъазрэтрэ

Жэнэ Аскэр
гу-лъынтфэ хирургиемкIэ апшъэрэ категориэ зилэ врач, илъэс 44-рэ хъугъэу хирургэу Iоф ешIэ. Клиникэм зэрипащэм дакIоу операциабэ зышIырэ хирургэу шыт. Аскэр Урысые Федерациеи изаслуженнэ врач, Адыгэ Республикэм инароднэ врач.

Ритэ сымаджэхэм яфэлэ-фашIэхэр зэкIэри бырсыр пымылэу агъэцакIэх, сымаджэхэм афэсакъых. ШапIэм Iутых Нэгъуцу Замирэрэ Акъэжъ Сацнэтрэ. Дэгъу дэдэу щэпщэрыхъэх, унагъом щашIыгъэм фэдэу IэшIоу ашIы, врачым кыритхыкIыгъэм тетэу агъашхэх.

«дзэкIолI» къекIы. Ар шыпкъэ, Аскэр дзэкIолIым фэдэу гу-лъынтфэ хирургием фэлажъэ, къегъэгъунэ ыкIи цыфхэм япсауныгъэ фэбанэ. Ащ фэдиз Iоф зышIэрэ кIалэм тегъэу мэдэлэу «Адыгеим и Шытхъузехъ» зыфилорэр кыфагъэшъошагъ.

Жанэр научнэ-ушэтын Iофым ишыпкъэу пыл. Гу-лъынтфэ хирургиемкIэ монографиеи ыкIи сборники 150-рэ кыхиутыгъ, медицинэм ылъэныкъокIэ IэшIагъэхэр илэх. ИшIэныгъэхэм ахигъэхъонэу Германиеи шыла-гъ, ащ кыщищэфыгъэх операциехэр зэрашIырэ Iэмэ-псымэхэр, непэрэ мафэм диштэрэ техникэр.

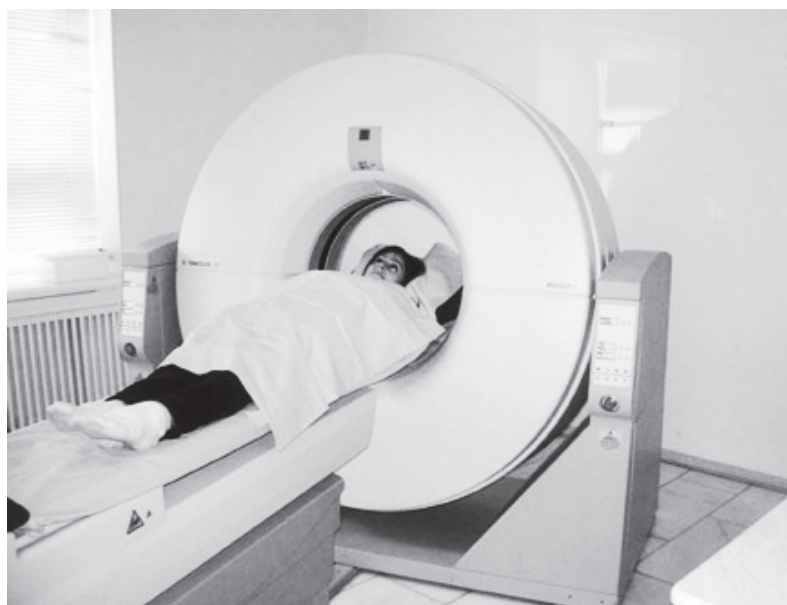
Жэнэ Аскэр Урысыеи шызэ-лъашIэ, ар гу-лъынтфэ хирургиемкIэ специалистхэм игуапэу адэгъуащ. Ащ фэдэу Темуи-КъохъэпIэ медицинэ университетым, А. Н. Бакулевым ыцIэ зыхъырэ научнэ Гупчэм, Пшызэ къэралыгъо медицинэ университетым, Н. И. Пироговым ыцIэ зыхъырэ Урысые лъэпкэ ушэтэкIо медицинэ университетым Аскэр зэпхыныгъэ адырил, адэлажъэ.

Жанэм илофшIэнкIэ кышъхьалэхэу шэн дэгъухэр хэлъых. Ащ IофшIэныр икIас, пшъэрылэу зыфишIыжырэи теубытагъэ хэлъэу фэкIо, ипшъэдэкIыж дэгъоу кыгурэлэ, коллективэу зыпашъэри ащ фэдэн фаеу елътэ. ИлофшIэнкIэ опытышхоу илэм ежъ зыхэтхэм къахегъэщы. Арышъ, теубытагъэ хэлъэу къэпIон лъэкIышты гу-лъынтфэ хирургиемкIэ анахъ Iэлэлэсэныгъэшхо зыхэлъ специалистэу зэрэщытыр. Ащ фэдэхэм «Биллэ дышъэр кыпэзы» аралэ, ахэр бгъэлъэпIэнхэ фае.

Зыфэдэ къэмыхъугъэ клиникэм ихирург Iэлэлэсэу Жэнэ Аскэр, кысэлэзэгъэ врачэу Жэнэ Тамарэ ыкIи зэкIэ клиникэм илофшIэхэм сызэрэфэразэр сыгу кызыделэу ясэлэ, псауныгъэ пытэ ялэнэу сафэ-лъалэ.

АБРЭДЖ Ачэрдан.
Филологие шIэныгъэхэмкIэ доктор, Адыгэ къэралыгъо университетым икафедрэ ипрофессор.

Хэутыным фэзыгъэхъазы-рыгъэр СИХЪУ Гоцнагъу.

Мыхэр о уицЫфых, Адыгеир!

Илъэпкъ илъэплагъ, фишлэрэр шломэклагъ

«Шыгыным уахещэ, акылым уакыхещыжы».

Гушылэжъ

Иэшхэмэфэ Любэ Гишлэныгы, илэдэ-би, иамали, ыкIуачи илъэпкъ фигылэжыагъэх. Иадыгэ лъэпкъ лъэшэу рыгушхоштыгъ, илъэплагъ, ащ ыцIэ дахэкIэ зэригъэлущтым, тарихым чIыпIэ пытэ зэрэщыфишлэщтым мыпшыжыжэу дэлэжыагъ, фэзэфагъ, ащ фишлэрэр шломэклагъ.

Илоф, фэшпыкыагъ

Адыгеим щызэлэшлэрэ этнографэу, зэхэщэкIо-гупшысаклоу, Адыгэ хэку музеим ильэс 20-м ехъум ипэщагъэу, узыкIырыпллын ыкIи узылызыщэн амал зылэкIэлэыгъэу Иэшхэмэфэ Любэ Мэрзанэ ыпхъур емызэщыжыжэу, ильэс 50-м хьалэлэу, зафэу илъэпкъ фэлэжыагъ, адыгэ культурэм илахышлэ хилъхыагъ. Къэлэ гупчэ шыпккъэм, урамхэу Жуковскэмрэ Первомайскэмрэ зыщы-зэоллэхэрэ къуапэм щытыгъэ Адыгэ хэку музеир Эрмитажым фэдэу цIыфкIоплэшхуагъ, мафэ пэпчэ хэгъэгум, краим, хэкум къарыкIыгъэ купи 10 – 12-р къычIахэщтыгъ. Сэри синасып къыхыгъ Адыгэ хэку музеим Iоф щысшIэныр, сынаучнэ IофшIагъ, отдел пащэуи сыщытыгъ. Сэц фэдэу IофшIэныр езгъэжыагъэкIэхэри Iутыгъэх, ау ахэр сапэ къылухыгъагъэх. Нэбгырэ 25 – 30 фэдиз зылуыгъэ музеим хэт нэбгырэ пэпчэ Любэ Марзановнам дэгъоу ышIэщтыгъ. Зипэщэ купыр унэгъо зэгурылжы-зэрэ-лытэу, дахэу, дэгъоу, шъхакIэфэшхо зэфашIэу зэхэтыгъ. Хэт игушIуагъуи, игумэки, ифэныкIуагъи музеим идиректорэу Иэшхэмафэр щыгъозагъ ыкIи амалэу илэмкIэ ишIуагъэ къытигъэкIыщтыгъ. Уехъопсэнэу Любэ Марзановнар, адыгэ бзылфыгъэ Iэдэб-шIыкIашIоштыгъ, шъхэлъытэжыгъ. Игулътэрэ иакъылрэкIэ зынэмыс щылагъэп. Тыгъэгъээ мазэм ыкIэм Любэ Марзановнам къызыхыгъэ мафэр хигъэунэфыкIыщтыгъ, тимудей нэфынэ фабэкIэ ар мэфэкI дэхагъ.

ИкIыгъэ 2021-рэ ильэсым, тыгъэгъээм и 23-м къыдэкIыгъэ гъээтэу «Советскэ Адыгеир» зэрэхабзэу, къызэдэсхыгъ... слээгъурэр зыфэзгъэдэн сшIагъэп, тидиректорыгъэ бзылфыгъэ лъапIэу Иэшхэмэфэ Любэ Мэрзанэ ыпхъум исурэт зэлугъэпкIэжыгъэу ит, зэрэщымылэжыымкIэ тхьаусыхэ тхыгъэр къыкIэлээкIо, сынэлсхэр пхыпхыпхыжэу къыкIэтэкъуагъэх... Сэ сизэкъуагъэп, ащ Iоф дэзышIагъэхэу Мыекъуапэ дэсхэм лъэшэу агу къеуагъ, ицIыфышIугъэ ащыгъушпагъэп.

Теуцожь районым щызэхэщытыгъэ экспедициехэм мурадэу ялагъэр Краснодар псыубытыплэр шыгъэным пае IуагъэкIынэу щыт къуаджэхэм ащыгуежъэныр, къэлотэкIо цIыф Iушхэм ягукъэкIыжхэр тхыжыгъэнхэр ары. Музеим илофшIэхэм къуаджэ пэпчэ ханэ фамышIэу унагъохэр къакIухэщтыгъэх, лъапи-шъхьапи зэрагъашIэщтыгъ. Хэгъэу зэошхом хэлэжыагъэхэр агъэунэфыщтыгъэх, ахэм ящылэклагъэр, язэо гъогу зыфэдагъэр, къэзгъэзэжыгъэхэм къарыкIуагъэр зэрагъашIэщтыгъ, ясурэтхэр къалахыщтыгъэх. Мыщ фэдэ IофшIэн куум, этнографии ыкIи археологии экспедициехэм яшIуагъэкIэ, музеим ифонд пкыгъо 59000-кIэ къалэтыгъагъ. Ахэр лъэпкъ тарихымкIэ, этнографиемкIэ, культурэмкIэ зэбгъэпшэн щымылэ пкыгъуагъэх, непэрэ мафэм АР-м и Лъэпкъ музей «идышэ фонд» хэжыагъэх.

1967-рэ ильэсым, Октябрскэ революциешхор къызыдахыгъэр ильэс 50 зыщыхурэм тефэу, Адыгэ хэку музеим экспозициякIэхэр къыщызэлуахыгъагъэх. Научнэ IофшIэхэм Л. Иэшхэмафэр ялэщхэтетэу научнэ-ушэтын инхэр зэшIуахыщтыгъ: къэгъэлъэгъонхэр, экспедициехэр, командировкэхэр, къекIокIырэ лекциехэр, музей кIоцIымкIэ тематическэ экскурсие зэфэшхьафхэр, IофшIэхэм апае семинархэр (ахэм нэмыкI къалэхэм къарыкIыхэрэр ахэлажэщтыгъэх). КъекIокIырэ музей цIыкIухэм Iоф ашIэщтыгъ, хэкум игупчэ музейхэм стажировкэхэр ащахыщтыгъэх. Любэ Марзановнар музеим ипащэу зыщытыгъэ ильэсхэм Адыгэ хэку краеведческэ музеим икIутэми 4 агъэпсыгъагъ: Советскэ Союзым и ЛIы-хужжэу Андырхъое Хъусен имемориальнэ музейеу къуаджэу Шэуджэнхьаблэ дэтыр, лъэпкъ усаклоу Теуцожь Цыгъо и Унэ-музейеу Гъобэкъуае къыщызэлуахыгъэр, краеведческэ музейеу станицэу Джаджэ шагъэпсыгъэр, тарихъ-краеведческэ музейеу Красногвардейскэм щылэр.

Иэшхэмэфэ Любэ IофшIэным даклоу

музеим фашIырэ унакIэм зэкIэ фондыр гъэкхожыжыгъэным лъэшэу ыналэ тетыгъ ыкIи хэлэжыагъ. Адыгэ хэку музеим ифонд хэлшыкIэу хэжыагъ. Щылэклэ-псэ-укIэу зызылэтырэри экспозициякIэхэмкIэ къиIотыкIыгъэн фэягъэ, музейкIэу ашIыгъэм, коллективым а зэкIэ къыщагъэ-шыпкыагъ.

Иэшхэмэфэ Любэ Мэрзанэ ыпхъум научнэ-IофшIагъэхэри илэх: «Адыгские женские головные уборы», «Черкеска», «Одежда духовенства», «Женские головные украшения», «Традиционная одежда адыгов в собрании Национального музея РА».

2012-рэ ильэсым нэс Иэшхэмэфэ Любэ музеим Iоф щышIагъ тхыгъэ къэкIуапIэхэм яухъумаклоу, ащ ыужым методистэу. Илъэсыбэм къаклоцI музеим ифонд дэгъоу зэхыфыгъэу, ышIэу зэрэщытыр къыушыхыатыгъ каталогэу «Традиционная одежда северо-западных адыгов. Вторая половина XIX – начало XX вв...» зыфилэу къыдэкIыным фи-гъэхъазырыгъэм. Ащ Урысые этнографическэ музеим (Санкт-Петербург дэ-тым) осэшIу къыщыратыгъ. Адыгэ культурэм икызытэгъэнэн-ухъумэн чанэу зэрэдэлэжыагъэм пае Л. М. Иэшхэ-мафэм медалэу «За доблестный труд» (1970 г) зыфилорэр къыфагъэшшоагъ. СССР-м культурэмкIэ и Министерствэ и Щытхъу тхылъ, культурэм илофшIэхэм япрофсоюз организации ищытхъу тхылъхэр, АР-м культурэмкIэ и Министерствэ и Диплом къыратыгъэх.

Иэшхэмэфэ Любэ ишIэныгы, илэдэ-би, иамали, ыкIуачи илъэпкъ фигылэжыагъэх. Иадыгэ лъэпкъ лъэшэу рыгушхоштыгъ, илъэплагъ, ащ ыцIэ дахэкIэ зэригъэлущтым, тарихым чIыпIэ пытэ зэрэщыфишлэщтым мыпшыжыжэу дэлэжыагъ, фэзэфагъ, ащ фишлэрэр шломэклагъ.

Адыгэ бзылфыгъэ шыпкыагъ Иэшхэмэфэ Любэ Мэрзанэ ыпхъур, псэе-мыблэжыгъ илъэпкыкIэ, арышэ ишIушIэ гъунэнч. Дунэе нэфым зехыжыгъэр джыри мазэ хъугъэп, Тхьэм джэнэт къырет, ильэс 89-рэ ыныбжыгъ... КъызыхыкIыгъэ адыгэ лъэпкъым ишIэжэ ыкIи итарихъ ар ныбжырэу къыхэнэщт. ШыушIагъэр кIодырэп.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Адыгэ чыгхатэхэр — тибайныгъэх

Бэгъашлэхэм тызэфашцэ

Адыгэ чыгхатэхэм яхыылэгъэ сурэтхэм якъэгъэлъэгъон
Мыекьюапэ кыщызэлуахыгъ.

Къокыплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкӀэ я Къэралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэ щыкӀогъэ зэхыхэр артистэу Мэкълэ Русълан зерищэгъ, адыгэ чыгхатэхэм ятарихъ щыщ пычыгъохэр кыӀотагъэх.

Адыгэ чыгхатэхэр къэухъумэгъэнхэм, хэхъоныгъэ ашлынӀым дэлэжьэрэ кӀэщакӀохэм яшлушлагъэ тинэрылъэгъу. Кавказ ичӀыопс-культурнэ кӀэн зегъэушъомбгъу-гъэным фэгъэхыгъэ проектым Ӏоф дэзышлэрэ Алиса Шпак зэхыхэм кыщыгушылагъ. Ӏэнэ хъураехэр, зэхыхэхэр зэхашцэхэзэ чыгхатэхэм адэлажьэхэрэм япчъагъэ нахыбэ зэрэхъугъэр ащ хигъэунэфыкыгъ. Ӏофхэр нахышлӀум ылъэныкъокӀэ лъэкӀуатэх.

Къэралыгъо гъэпсыкӀэм хамыхьэрэ ӀофшлӀаплэу «НАБУ-Кавказым» ипашэу Виталий Ковалевыр музейм щыкӀорэ зэхыхэм хэлажьэхэрэм къафэгъушлагъ. Адыгэ чыгхатэхэм ятарихъ гъэшлэгъонэу зэрэщытым иеплъыкӀэхэр кыриӀолагъэх.

МыекӀопэ районым ит чыгхатэхэм илэсыбэ аныбж. Къужьхэр, мыӀэрысэхэр, нэмыкӀхэр кызыпыкӀэхэрэ чыгхэм аныбж зэфэшъхьаф. Адыгэ къужьхэм афэгъэхыгъэ зэхыхэхэр илэс къэс Сырыфыбгъ щызэхашцэх. ӀепӀасэхэм язэнэкъокъухэм тикъалэхэм, районхэм къарыкӀыгъэхэр ахэлажьэх.

Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ иминистрэ игуадзэу Кушъу Светланэ изэфэхьысыжьхэм къащыхигъэщыгъ адыгэ чыгхатэхэм ятарихъ, янеушрэ мафэ нахышлӀоу зэрагъашлэ ашӀоигъоу цыфхэм упчӀабэ кызыратырэр. ЗекӀо Адыгеим къаӀохэрэм япчъагъэ хэхъо. Фестивальхэм, зэнэкъокъухэм лъэпкъ зэфэшъхьафхэр ащызэӀокӀэх, республикэм нэлуасэ щызэфэхъух.

Музейм ипашэу, Урысыем, Адыгеим, Ингушетием культурэмкӀэ изаслуженнэ Ӏофышлэу ШъэуапцӀэкъо Аминэт сурэтхэм якъэгъэлъэгъон зэрэзэхашцэхэм мэхъэнэ ин ритыгъ. Сурэт пэпчъ уеплъызэ, чыгхатэхэм ятарихъ нахышлӀоу кыбгъурӀо. Искусствэм пыщагъэхэр музейм кызыкӀохэкӀэ сурэтхэм яплъынхэ, тикультурэ нахъ куоу зыщагъэ-гъозэн алъэкӀышт.

Къужьхэр, мыӀэрысэхэр, нэмыкӀхэр кызыпыкӀэхэрэ чыгхэм аныбж зэфэшъхьаф. Адыгэ къужьхэм афэгъэхыгъэ зэхыхэхэр илэс къэс Сырыфыбгъ щызэхашцэх. ӀепӀасэхэм язэнэкъокъухэм тикъалэхэм, районхэм къарыкӀыгъэхэр ахэлажьэх.

Лъэпкъ кӀэлэцӀыкӀу къэшъокӀо ансамблэу «Мыекьюапэ инэфыльэхэм» хэт кӀэлэеджакӀохэр музейм кыщызэлуахыгъэ къэгъэлъэгъоным иконцерт программэ щыуджыгъэх.

СултӀан Элмирэ, Тхьапшъэкъо Аринэ, Хьагъундэкъо Аминэ, Долэ Алинэ, Хьакъуй Даринэ сэе дахэхэр ащыгъэу гур зыфашцэхэ лъэпкъ къашъохэр къашыгъэх. КӀэлэ къэшъуакӀохэу Теунэ Амин, Олег Куприенкэр, Быжь Эльдар, Хьакъуй Ислам пчӀэгум щыуджыхэзэ зэхыхэр къагъэдэхагъ. Пшъашъэхэри, кӀалэхэри зегъусэхэу кызырэшъохэрэм, чыгхатэм щылэхэу атырахыгъэ сурэтхэм якъэгъэлъэгъон гъэшлэгъонэу зэрэзэхашцэхэм зэлукӀэгъур кыгъэдэхагъ.

«Бэгъэуджыр» мзуджы

Мыекьюапэ итворческэ зэхэт ӀофшлӀаплэу «Ошъадэм» иоркестрэу «Бэгъэуджым» тигъэгъушлагъ. Художественнэ пашэу Шэуджэн Рустам пщынэр егъэзэрабзэ. Шэуджэн Юлиани пщынэ ӀепӀас. Сирием кыкӀыжьыгъэ Лыбзыу Шан шыкӀепщынэм ибзэпсхэмкӀэ лъэпкъ оредышъохэр егъэжынчых. Лъэпкъ искусствэм щыцӀэрыӀо Нэгъой Заур Ӏэмэ-псымэ зэфэшъхьафхэм афэгъэсагъ.

«Бэгъэуджым» адыгэ лъэпкъ мэкъамэхэр кыригъаӀохэзэ, «Мыекьюапэ инэфыльэхэр» кызырэшъорэм тигуапэу теплъыгъ. Творческэ купитӀур лъэпкъ искусствэм зэфыщагъ. НыбжыкӀэхэр зэрэуджыхэрэм теплъызэ, адыгэ чыгхатэхэу лӀэшлэгъу пчъагъэ зыныбжьхэр нэгум кыкӀэуцуагъэх. Лъэпкъым итарихъ зэрэбаир музейм къаӀуагъэхэу искусствэм пыщагъэхэм алъэгъугъ.

— *Адыгэу дунаим тетхэр ятарихъ, искусствэм зэфещэх. Республикэм щыпсэурэ лъэпкъхэм, хьакӀэу кытфакӀохэрэм тищыӀакӀэ нахышлӀоу ашлэ зэрэхъурэм тизэфыщытыкӀэхэр егъэнытэх. «ИлгъэсыкӀэу кыхьэрэм тизэхыхэхэр нахыбэ зэрэхъушцхэм тищыхъ телъ»,* — кытиӀуагъ «Ошъадэм» ихудожественнэ пашэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу Едыдж Викторие.

Адыгэ чыгхатэхэм къащыкӀыхэрэ къужьхэр ӀэшлӀух, чыгхэм илэс 250 — 300 агъашлэ. Ятарихъ зэдгъашлэзэ, лъэпкъым ичӀыгу ибаиныгъэ тагъэгъушхо.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

«Мыекьюапэ инэфыльэхэм» язекӀохэр

Дунэе искусствэм щызэлъашлэрэ лъэпкъ кӀэлэцӀыкӀу ансамблэу «Мыекьюапэ инэфыльэхэм» ихудожественнэ пашэу, Урысыем культурэмкӀэ изаслуженнэ Ӏофышлэу, Къэбартэе-Бэлъкъарым изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инарднэ артистэу Нэныжь Айдымыр къэшъокӀо ансамблэм хэт пшъашъэхэр, кӀалэхэр адыгэ чыгхатэхэм ащылагъэх. Сурэтхэр атырахы зэхъум лъэпкъым итарихъ кырыкӀуагъэм зыщагъэгозэнымкӀэ амалышлӀухэр ялагъэх.

— *Чыгхатэхэм тӀаплъызэ сурэтэу кыттырахыгъэхэр музейм игъэкӀотыгъэу кыщызэлъагъох,* — къаӀуатэ ансамблэм икъэшъуакӀохэм. — *ТичӀыгу, тичыгхатэхэр зэрэбайхэр сурэтхэмкӀэ къагъэлъагъох...*

КIымэфэ футболыр

Дэгъоу зэхашцэ

Адыгэ Республикэм футболымкIэ икIымэфэ зэлухыгъэ зэнэкъокъу хэлэжьэрэ командэхэу я 2 — 3-рэ купхэм ахэтхэм пэшлорыгъэшъ ешIэгъухэр шIэхэу аухыщтых.

Ветеранхэр

Спортым иветеранхэм якуп хэтхэм яешIэгъухэм шыуащытэгъэгъуазэ.

ВНГ — «Фышт» — 5:0, «Молзавод» — «Картонтара-Джокер» — 4:1, «Звезда» — «Умалат» — 4:1.

Апэрэ къекIокIыгъом ыуж «Звездар» ыкIи ВНГ-р апэ итых, очко 11 зырыз яI. «Молзаводыр» я 3-рэ чIыплэм щыл, очкоуи 10 ригъэкъугъ.

ЯтIонэрэ купэу

«А»-р

«Спартак» — «Тульскэр» — 2:5, «Сокол» — «Сириус» — 3:4, «Ошъутен-2» — «Роверс» — 3:0, «МыотIыхэр» — «Динамо» — 0:13.

Купэу «Б-р»

«Спортмастер-3» — «Делотехника» — 3:4, «Космос» — «Самбырныгъ» — 2:2, «Арсенал» — «Спортмастер-2» — 4:2.

— Апэрэ чIыплI 4-р купхэм къащыдэзыхырэ командэхэр кIэлх ешIэгъухэм шъхьафэу ахэлэжьэщтых, — къытилуагъ Адыгэ Республикэм футболымкIэ изэнэкъокъу исудья шъхьалэ игуадзэу Пэнэшъу Мыхьамодэ. — ЗэлукIэгъухэр гъэшIэгъонэу макIох, хэгъэунэфыкIырэ чIыплIэхэм афэбанэ зышIоигъохэр бэ мэхьух. Ащ фэшI зэнэкъокъур нахь гъэшIэгъонэу лъэкIуатэ.

— КIымэфэ ешIэгъухэм тигуапэу тахэлажьэ, — къеIуатэ Адыгеим ифутбол щызэIлашIэу, «Самбырныгъэм» ипащэу Пэунэжь Азэмат. — Футбол тешIэзэ рэхъатныгъэ тхэлъыным, щылэныгъэм шэн-хэбзэшлухэр щызетхьанхэм тыпыль. Спортым нахь тызэфыщэу сэлъытэ.

Зэнэкъокъум исудья шъхьалэу Сергей Двойниковым, ащ игуадзэу Пэнэшъу Мыхьамодэ язэфэхьысыжьхэм къащыхагъэщыгъ стадион зетегъэпсыхьагъэм зэлукIэгъухэр зэрэщыкIохэрэр. ЗэхэщакIохэм яшлуагъэкIэ нэрыльэгъу IэпыIэгъухэр узылIащэу гъэпсыгъэх.

Командэхэм язэнэкъокъу зэ-

рэкIорэр таблом къегъэIлагъо, чIыплэу алыгъхэр, зичэзыу ешIэгъухэр зыщылэщтхэ мафэхэр.

Осыр къызесым, ешIапIэр аукъэбзи, псынклэу зэлукIэгъум зэрэфагъэхьазырыгъэр зэхэщакIохэм яшлуIагъ.

Апшъэрэ, ятIонэрэ яцэнэрэ

купхэм ахэт командэхэр шэмбэтым, тхъэумафэм стадионэу «Юностым» щызэдешIэх. Псауныгъэр зыгъэпытэ, языгъэпсэфыгъо уахътэ гъэшIэгъонэу зыгъакIо зышIоигъохэр стадионым къэкIох, ешIэгъухэм яплъых. Командэ 29-рэ зэнэкъокъум хэлажьэ.

Баскетбол

Финалым хэфэн ылъэкIыщт

«ЧелБаскет» Челябинск — «Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — 88:73 (25:18, 24:12, 20:21, 19:22).

Щылэ мазэм и 15-м Челябинскэ щызэлукIагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Чичайкин — 13, Суслов — 7, Рябов — 4, Александров — 21, Воротников, Гапошин — 9, Чаленко — 9, Каренин — 8, Сизов — 2.

Я 2-рэ зэдешIэгъур

«ЧелБаскет» — «Динамо-МГТУ» — 100:81 (23:19, 29:27, 26:14, 22:21).

Щылэ мазэм и 16-м ешIагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Чичайкин — 22, Суслов — 8, Рябов — 5, Александров — 13, Воротников — 2, Гапошин — 21, Чаленко — 10.

Суперлигэм ия 2-рэ куп хэт баскетбол командэхэу финалым хэфэн зылъэкIыщтхэм «Динамо-МГТУ-р» ащыщ.

Зэтэгъапшэх

1. «Тамбов» — 44
2. «Металлург» — 42

3. «Чел.Ястребы» — 39
4. «Русичи» — 38
5. «ЧелБаскет» — 37
6. «Динамо-МГТУ» — 36
7. «БАРС-РГЭУ» — 33
8. «Нефтехимик» — 33
9. «Новомосковск» — 32
10. «Динамо» Ст — 29
11. «МицуБаскет» — 27.

Командэхэм ешIэгъу 24-рэ зырыз ялагъ.

Щылэ мазэм и 25 — 26-м «Динамо-МГТУ-р» «Тамбовым», и 29 — 30-м «МицуБаскет» Липецк Мыекъуапэ ащылукIэщт.

ЗэхъокIыныгъэхэр

«Краснодар» итренер шъхьал

Футбол клубэу «Краснодар» итренер шъхьалэу агъэнэфагъэр Даниэль Фарке.

Германием ар щыщ. Аужырэ илъэси 4-м Англием ифутбол клубэу «Норвич-Сити» итренер шъхьалэу щытыгъ, илъэс 44-рэ ыныбжь. 2024-рэ илъэсым, мэкъуогъум и 30-м нэс

«Краснодар» итренер шъхьалэу Iоф ышIэнэу клубым зэзэгъыныгъэ дишIыгъ.

НахьыпэкIэ «Краснодар» итренер шъхьалэу щытыгъэ Виктор Гончаренкэр иIэнатIэ IуагъэкIыгъ.

Зэхэзышагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаIихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цIыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожьых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, теле-радиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплIэ гъэIоры-шIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4545
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 71

Хэутыным узщы-кIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шъхьалэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьалэм игуадзэр
МэщIэкIэ
С. А.

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр

Тхьаркьохьо
А. Н.